

10 βήματα

που αλλάζουν τον τρόπο
ακρόασης – πρόσληψης και απόδοσης
του τραγουδιού στην Σχολική τάξη σήμερα

Το τραγούδι ταξιδεύει κάτι να σου πει γυρεύει

I. Προκαταλάβετε θετικά την τάξη σας

- ♫ Μπείτε στην αίθουσα παιζόντας το τραγούδι που θέλετε να διαδώξετε από ένα φορέα ήχου (c.d.player, m.p.3 player).
- ♫ Υποδεχτείτε μελωδικά τα μέλη της ομάδας σας (τάξη ή χορωδούς) παιζόντας στο όργανο που μπορείτε το τραγούδι, ή ετοιμάστε άλλους να το κάνουν αυτό για σας.
- ♫ Δώστε από πριν το τραγούδι αυτό σε μια ομάδα παιδιών. Ξεκινήστε την παρουσίαση του τραγουδιού με τις εντυπώσεις των παιδιών. Θα είναι σίγουρα εύστοχες και θα εξάψουν ευχάριστα αμέσως όλο το σύνολο.
- ♫ Αξιοποιείστε την εξαιρετική – παιχνιδιάρικη διάθεση των παιδιών για μίμηση ήχων, μελωδικών και αρμονικών διαστημάτων, φράσεων ρυθμικών (απαγγελία – άρθρωση) και μουσικών (σύντομων και εύληπτων), εκφράσεων (ιδιοτήτων ήχου – συναισθημάτων κειμένου – στίχων).

II. Αδράξτε την καθημερινότητα

♪ Συνδέστε την επικαιρότητα με το επιλεγμένο τραγούδι.
Σίγουρα σε κάποιο βαθμό την εκφράζει.

Οι αφορμές πολλές:

Θέμα ειδήσεων, προσωπικό συναίσθημα, καιρικό φαινόμενο, παγκόσμια πληροφορία, ανάμνηση ή επέτειος ιστορικού γεγονότος, επικείμενος εορτασμός παγκόσμιας ημέρας, αφιέρωμα σε πνευματικό δημιουργό ή καλλιτέχνη, τοπικό γεγονός, πολιτιστικό ή περιβαλλοντικό θέμα – πρόγραμμα.

Ο μουσικός σας λόγος, έτσι θα ζωντανέψει περισσότερο και θα αφορά σε τρέχοντα – ενεστώτα χρόνο την ομάδα σας.

III. Προκαλέστε εξωτερικές συνεργασίες

♫ Καλέστε κινησιολόγο, χορευτή, θεατράνθρωπο, επιστήμονα, καλλιτέχνη δημιουργό ή ερμηνευτή, άλλη εξωτερική του χώρου σας μονάδα ή ομάδα που δουλεύει παράλληλα σχετικό με εσάς θέμα και μοιραστείτε, το ή τα τραγούδια που μαθαίνετε. Σίγουρα θα ανταποκριθεί θετικά και θα ωφεληθείτε αμφότεροι από αυτή την αμφίδρομη σχέση δημιουργικής αισθητικής διαπλοκής, συνεύρεσης και συνύπταρξης.

“Ανοίξτε” το τραγούδι στον ορίζοντα του κόσμου.

Από κει ήρθε και εκεί επιστρέφει.

Συναντείστε τοπικούς φορείς πολιτισμού, εθελοντικές ομάδες, επισκεφθείτε ιστορικά μνημεία, αίθουσες δοκιμών, προβολών, βιβλιοθήκες κλπ.

IV. Προκαλέστε εσωτερικές συνεργασίες

- ♪ Συνεργαστείτε με εκπαιδευτικό (φιλόλογο, θεολόγο, κοινωνιολόγο, θεατρολόγο) και με άλλο μουσικό.
Προσεγγίστε μαζί διαθεματικά το θέμα που τραγουδάτε.
Έννοιες, στυλ, χρονικές περίοδοι, κοινωνικές τάσεις και
καταστάσεις, πολιτιστικά ρεύματα, μπορούν να κάνουν τη
Μουσική και μέσω αυτής το (πιο ζωηρό παιδί της), το τραγούδι το πιο παρεμβατικό εύχρηστο εργαλείο – μέσο
σε όλα τα υπόλοιπα διδακτικά αντικείμενα.
Αποσυνδέστε το τραγούδι και τη χρήση Μουσικής από
τον αποκλειστικά επετειακό περιορισμένο ρόλο και
διεκπαιρεωτικό – εθιμοτυπικό – αγκυλωμένο χαρακτήρα
που προσμένουν από εμάς στο Σχολείο μας.

V. Μουσική – τραγούδι και Εικαστικά

♪ Αποδώστε με χρώματα, σχήματα και ζωγραφιές
τα συναισθήματα που σας προκαλεί
η ακρόαση του τραγουδιού σας.

Παρομοιάστε, προσωποποιείστε τις ''φωνές'' – ηχοχρώματα
των οργάνων και τους συνδοιασμούς τους.

Αποδώστε με χρώματα, σχήματα και ζωγραφιές,
τις εναλλαγές των κλιμάκων – τρόπων και τις καταλήξεις των
φράσεων, τους χρωματισμούς και τις αυξομοιώσεις της
δυναμικής (ένταση),

την έκφραση και την συνολική ερμηνεία ενός μουσικού έργου.

♪ Κάνετε μια πρωτότυπη κατασκευή που σχετίζεται με το
τραγούδι, γράψτε (πάνω ή μέσα της) και περάστε σαν (κρυφό)
μήνυμα τους στίχους του.

♪ Αφιερώστε το κάππου.

VI. Αξιοποιήστε βιωματικές δράσεις μέσω του τραγουδιού

- ♪ **Προγραμματίστε έγκαιρα έκτακτες και τακτικές δοκιμές, ενημερώστε για τη δουλειά σας και για το ωφέλιμο του παιδαγωγικού σας – καλλιτεχνικού στόχου που αφορά τους μαθητές σας.**
- ♪ **Προωθείστε το αποτέλεσμα έστω και λίγων τραγουδιών στην υπόλοιπη Σχολική κοινότητα (Δ/ντή, Συλλόγους διδασκόντων και γονέων) και εκθέστε το μόνον όταν συντρέχουν σοβαροί λόγοι και υφίστανται στοιχειώδεις συνθήκες αξιοπρεπούς παρουσίασής του.**
- ♪ **Εντάξτε τη δουλειά σας σε ευρύτερο πρόγραμμα που τρέχει στο Σχολείο σας (Ευέλικτη ζώνη, Πολιτιστικό ή περιβαλλοντικό πρόγραμμα). Αναζητήστε και αναδείξτε την ευελιξία, την προσαρμοστικότητα και την διαπολιτισμικότητα των θεμάτων που επιλέγετε να παίζετε και να τραγουδάτε.**

VII. "Δραματοποιήστε" τη διδασκαλία σας

- ♪ Οπτικοποιήστε το τραγούδι σας κάνοντάς το σημείο αναφοράς μιας ηχοϊστορίας, ενός δραματοποιημένου μύθου που χρησιμοποιεί, συμπληρώνει νέους ή και παραλλάσσει τους στίχους του.
- ♪ Μιλήστε εκφραστικά με τη γλώσσα του σώματος και με παντομίμα περάστε τα μηνύματα και τις εικόνες του τραγουδιού από μια ομάδα σε μια άλλη.
- ♪ Δημιουργήστε μια υπόθεση, ένα μικρό σενάριο, διαμορφώστε και διανείμετε χαρακτήρες και μικρούς ρόλους στους χορωδούς – τραγουδιστές σας και έχετε μπροστά σας μια "όπερα τσέπης" ένα θέατρο δρόμου, μια κινητή παράσταση – επιθεώρηση, ένα περιοδεύον θίασο, ένα δικό σας νέο musical.

VIII. Δημιουργήστε – ανατρέψτε!

- ♪ Επινοήστε φωνητικά μέρη για συνοδεία (back vocals) σε σημεία ενός τραγουδιού.
Φτιάξτε μια δική σας δεύτερη μελωδική γραμμή – φωνή.
Πειραματιστείτε με διάφορους τρόπους και όργανα συνοδείας, ανάλογα το συναίσθημα και το μήνυμα που μεταδίδετε.
- ♪ Αλλάξτε εντελώς τους στίχους,
ή κρατήστε τους στίχους και φτιάξτε πάνω τους μια καινούργια μελωδία.
- ♪ Παιίξτε με το τραγούδι! Τονώστε τη φαντασία
και τη δημιουργική διάθεση των παιδιών ή των μελών της ομάδας σας.
Σίγουρα υπάρχει.
Εμπνεύστε και ενθαρρύνετε πρωτοβουλίες των μαθητών σας.
(Ακρόαση τραγουδιού τους – μελοποίηση στίχων τους)
Το αποτέλεσμα μπορεί να σας εκπλήξει ευχάριστα.

VIII. Δημιουργήστε – ανατρέψτε!

- ¤ Κάνετε διάλογους μεταξύ της ομάδας, δημιουργήστε μιμήσεις, (κανόνα), ορίστε υποομάδες, προκαλέστε ''ερώτηση - απάντηση'' σε κάποιες μουσικές φράσεις, ή διάλογο με δύο ερμηνευτές, ή δύο ομάδες αντίθετου φύλλου. Αναζητείστε αντιφωνικά σημεία όπου είναι δυνατό. Προκαλέστε μονοφωνία – ομοφωνία – αντιστικτικά σημεία πολυφωνίας και συνηχήσεις αρμονικές διαβαθμισμένης δυσκολίας.
- ¤ Υπενθυμίστε με την πράξη του τραγουδιού, έννοιες και θέματα της Θεωρίας της Μουσικής που έχετε διδάξει.
- ¤ Κρατήστε ένα επίμονο μικρό ρυθμικό ή μελωδικό μοτίβο, ή ένα τόνο σταθερό σαν ισοκράτημα όπου ενδείκνυται.

IX. Το τραγούδι ταξιδεύει να συναντηθεί γυρεύει !

♪ Προετοιμάστε με όλη την ομάδα τη ζωντανή εκτέλεση – εμφάνιση του προγράμματος σας.
Συντονίστε εσείς και μοιραστείτε όλοι ανάλογα με τις επαφές και τις δυνατότητες κάθε μέλους της ομάδας σας, (και ενήλικες συνεργάτες – άλλοι εκπ/κοί), τις ενέργειες που χρειάζονται όπως:

Έγκαιρο προγραμματισμό δοκιμών (1-2 εξωδιδακτικές)
Φορείς που εμπλέκονται,
Υλικοτεχνική υποστήριξη,
Γνωστοποίηση και επαφή με το ευρύ κοινό, (Μ.Μ.Ε.)
Τήρηση αρχείου, (οπτικοακουστικού υλικού)
Προεκτάσεις ενός μουσικού γεγονότος, εκδόσεις,
παραγωγές, συμπαραγωγές.

X. Το τραγούδι ταξιδεύει ... παντού γύρω μας!

- ♫ Ο “ψυχανεμιστής” και εμψυχωτής με ενσυναίσθηση εκπαιδευτικός, σήμερα ακτινοβολεί.
- ♫ Ενθαρρύνετε τη συλλογικότητα, τη συμμετοχικότητα και τη συνερεύνηση.
- ♫ Εμπνεύστε εμπιστοσύνη, αλληλεγγύη και ίση αντιμετώπιση.
- ♫ Εκδηλώστε αληθινό ενδιαφέρον για το ψυχοκοινωνικό (Σχολικό και εξωσχολικό) περιβάλλον του μαθητή, του χορωδού μας. Διαθέστε λίγο χρόνο να τον ακούσετε.

X. Το τραγούδι ταξιδεύει ...πρώτα μέσα μας!

- ♪ Απέναντι στο φασισμό της ευτελούς καθημερινής εικόνας που μετέτρεψε τη μουσική – τραγούδι σε όχημα αυτοκαταστροφής κενόδοξων ''α-η-δών'' (ανίδεων), λειτουργείστε ως άλλη φωνή, ως αντίθετο ρεύμα, που υποστηρίζει την ιστορική πορεία – συνέχεια και εξέλιξη στην τέχνη του τραγουδιού.
Μπορεί να γίνετε ένα διαφορετικό πρότυπο στη σύγχρονη κοινωνία που επιδοκιμάζει, επιδέχεται και εν πολλής τελικά συχνά αποδέχεται ό,τι της επιβάλουν.
- ♪ Λειτουργείτε πάντα πρώτα και κύρια ως εκπαιδευτικοί και μετά ως καλλιτέχνες. Αποφεύγετε την υπερβολή, τον οίστρο, την έπαρση, το ελευθεριάζον στυλ.
Τηρείτε όρια και αποστάσεις, με αληθινά εγκάρδιο και φιλικό τρόπο κατά την διδασκαλία.

X. Το τραγούδι ταξιδεύει ...

...απολαύστε το σύντομο ταξίδι του!

- ♪ Μοιραστείτε τη χαρά της δημιουργίας, της έκφρασης, της μετάδοσης, της επαφής με νέο κοινό! Η διάθεση και η ενέργεια κάθε δοκιμής, εάν μεταδίδετε από εσάς πρώτα στους ερμηνευτές (παιδιά – χορωδούς), βγαίνει μετά στην εμφάνιση προς το κοινό, όσο και αν αυτή εξαρτάται από παράγοντες που πολλές φορές είναι αστάθμητοι (έκτακτη απουσία, κακή ηχοληψία, τρακ εμφάνισης) και εκτός ευθύνης σας.

Γι αυτό απολαύστε κάθε δοκιμή.
Αυτή είναι το αληθινό ταξίδι!

**Κάναμε σήμερα εδώ μαζί ...
... 10 απλά – σχεδόν αυθύπαρκτα – αυτονόητα βήματα.**

Αύριο, στην τάξη μόνος σου, κάνε έστω μόνο 1.

Ή ακόμα και κανένα από αυτά τα 10.

Βρες άλλα δικά σου 100.

Άκου από τους μαθητές σου άλλα 1000.

**Αφουγκράσου της ζωής της ίδιας το καθημερινό γλέντι ή μοιρολόι
και θα βρεις άλλα 1.000.000 βήματα.**

Δρόμοι μπροστά, συχνά δεν υπάρχουν, ή δεν οδηγούν κάπου.

Είναι γιατί τότε, εσύ μόνος σου, θ' ανοίξεις ένα καινούργιο!

Το τραγούδι ταξιδεύει κάτι να σου πει γυρεύει